

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseinioho, Ph.D., ve věci

žalobce: J. W.

proti

žalované: Masarykova univerzita
sídlem Žerotínovo nám. 617/9, Brno

o žalobě proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 19. 2. 2016, čj. MU-PS/3048/2016/30224/FSS,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci, shrnutí obsahu rozhodnutí správních orgánů a řízení vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 29 Af 3/2014

1. Dne 5. 3. 2013 byl žalobci rozhodnutím děkana Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (dále jen „děkan“), čj. MU-PS/5548/2013/30224/FSS, vyměřen poplatek za prodlouženou dobu studia ve výši 15 000 Kč. Následně došlo k zaslání dvou upomínek k zaplacení poplatku (první ze dne 19. 6. 2013 a druhá ze dne 7. 8. 2013).

2. Dne 19. 8. 2013 podal žalobce žádost o přezkum výše uvedeného rozhodnutí děkana, ve které zpochybňoval jeho doručení a navrhoval zrušení nebo prominutí poplatku. Děkan podání žalobce vzhledem k tomu, že bylo podáno po lhůtě pro přezkum, posoudil jako žádost o prominutí lhůty a usnesením ze dne 24. 9. 2013, čj. MU-PS/20349/2013/30224/FSS, neprominul zmeškání lhůty. Žalobce se proti tomuto usnesení odvolal a pověřený prorektor rozhodnutím ze dne 12. 11. 2013, čj. MU-PS/22851/2013/30224/FSS, usnesení děkana potvrdil.
3. Žalobce rozhodnutí prorektora ze dne 12. 11. 2013 napadl správní žalobou, které Krajský soud v Brně vyhověl rozsudkem ze dne 2. 2. 2016, čj. 29 Af 3/2014-50, a zrušil jak rozhodnutí prorektora, tak také výše uvedené rozhodnutí děkana. Důvody pro tento postup byly shledány v tom, že děkan posoudil podání v rozporu s jeho skutečným obsahem, když se zjevně jednalo o žádost o přezkoumání rozhodnutí a nikoliv o žádost o prominutí zmeškání lhůty. Tuto závadu mohl odstranit v rámci svého rozhodnutí rektor (resp. pověřený prorektor), který tak ovšem neučinil. Naopak toto rozhodnutí bylo shledáno nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost, jelikož nebylo zřejmé, podle jakých právních předpisů prorektor postupoval a co přezkoumával.
4. Následně vydala pověřená prorektorka napadené rozhodnutí, kterým zamítla žalobcovu žádost o přezkoumání rozhodnutí děkana o vyměření poplatku s odůvodněním, že uplynula lhůta pro její podání.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

5. V podané žalobě požadoval žalobce zrušení napadeného rozhodnutí a označil ho za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, za nezákonné a dále uvedl, že vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu a došlo k nesprávnému doručování.
6. Žalobce konkrétně namítl, že výrok rozhodnutí je neurčitý, jelikož z něho není seznatelné, vůči komu rozhodnutí směřuje, ani z něho nevyplývá, podle jakých ustanovení bylo postupováno, přičemž odkaz na § 68 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v rozhodném znění (dále jen „zákon o VŠ“), je nedostatečný, jelikož neumožňuje vydat zamítavé rozhodnutí.
7. Nesprávné zjištěný stav věci tvrdil žalobce zejména ve vztahu k doručení rozhodnutí děkana o vyměření poplatku. Namítl, že mu nebylo dne 18. 3. 2013 doručeno, jelikož nebyl vyrozuměn o neúspěšném doručení ve smyslu § 23 odst. 4 a 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“), a rozhodnutí nebylo vhozeno do domovní schránky, čímž nemohlo dojít k řádnému doručení. Žádné oznámení a poučení mu od žalované dodáno nebylo, jinak by okamžitě jednal a nenechal situaci dospět do tohoto stádia. Uvedl, že o rozhodnutí děkana o vyměření poplatku se dozvěděl až dne 15. 8. 2013 v souvislosti s druhou upomínkou na zaplacení poplatku a samotný text rozhodnutí mu byl doručen až 26. 9. 2013 (kdy se přihlášením do informačního systému seznámil s textem rozhodnutí, které tam bylo vystaveno od 24. 9. 2013), pročež žádost o přezkum podaná dne 19. 8. 2013 nemohla být podána opožděně. Jelikož mu nebyla zanechána výzva ani oznámení žalované o vydání nebo doručování rozhodnutí, nebyla splněna podmínka prokazatelného uvědomění ve smyslu § 68 odst. 2 zákona o VŠ.
8. Žalobce v neposlední řadě tvrdil nezákonnost rozhodnutí, jelikož výše poplatků spojených se studiem musela být dle rozhodného znění zákona o VŠ stanovena přímo ve statutu vysoké školy. I s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu tak uvedl, že výše

poplatků byla stanovena v rozporu s § 58 odst. 6 zákona o VŠ, což způsobuje nezákonnost rozhodnutí. Rozhodnutím prorektorky byl žalobce zkrácen na svých právech, jelikož mu byla upřena možnost přezkumu rozhodnutí děkana.

9. Závěrem navrhl jako důkaz spisovou dokumentaci z řízení vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 39 Af 3/2014 a správní spis žalované.

III. Vyjádření žalované

10. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 11. 7. 2016 v první řadě zrekapitulovala vývoj řízení. Dále se vyjádřila k jednotlivým žalobním bodům správní žaloby.
11. Ohledně nepřezkoumatelnosti uvedla, že rozhodnutí má všechny podstatné náležitosti, včetně uvedení adresáta rozhodnutí a ustanovení, podle kterého bylo rozhodováno.
12. Všechny písemnosti byly žalobci doručovány standardně obálkou s modrým pruhem na jedinou adresu, kterou žalované poskytl. Toto doručování probíhalo v souladu s příslušnými ustanoveními zákona a Statutu Masarykovy univerzity. Nad rámec žalobní repliky uvedla, že studenty předběžně upozorňuje prostřednictvím elektronické pošty v informačním systému o blížícím se okamžiku vzniku poplatkové povinnosti, aby měli možnost se takové povinnosti případně vyhnout. V případě žalobce byla tato zpráva zaslána 21. 1. 2013 s přečtením dne 24. 2. 2013 ve večerních hodinách.
13. Interpretace ustanovení § 68 odst. 2 zákona o VŠ nemůže vyústit v překážku ve výkonu rozhodnutí v případech, kdy se adresát rozhodnutí vyhýbá jeho převzetí, ať již záměrně nebo z nedbalosti. Lhůta k podání žádosti o přezkum uběhla 17. 4. 2013 a vzhledem k tomu, že v podané žádosti o přezkum rozhodnutí dne 19. 8. 2013 nebyly uvedeny relevantní skutečnosti pro prominutí zmeškání lhůty, byla tato žádost jako opožděná zamítnuta.
14. Žalovaný souhlasil s rozhodnutím bez ústního jednání a navrhl, aby byla žaloba v celém rozsahu zamítnuta pro nedůvodnost

IV. Replika žalobce a její doplnění

15. Žalobce učinil ve věci repliku ze dne 1. 10. 2016, ke které přiložil dvě svá vyjádření ve věci, která je vedena pod sp. zn. 29 Af 3/2014, a obálky Masarykovy univerzity a Krajského soudu v Brně.
16. V dalším víceméně zopakoval své námitky stran doručení, které uvedl již v žalobě, popřel průkaznost důkazů předkládaných žalovanou a uvedl, že mu nebyla doručena ani první upomínka, druhou upomínku osobně nepřevzal, jelikož byl v zahraničí. Totéž tvrzení uvedl ještě ve vztahu k dalším písemnostem. Protokol o výpisu operací z informačního systému není dostatečným důkazem, jelikož přítomnost v aplikaci „Moje výměry“ neznámá, že se bez dalšího mohl s textem rozhodnutí děkana o vyměření poplatku seznámit. Tvrdil také, že text rozhodnutí se po kliknutí na odkaz neobjevoval. Teprve po upozornění na studijním oddělení dne 19. 8. 2013 text rozhodnutí v informačním systému bez problému našel.
17. Podáním ze dne 4. 10. 2016 žalobce doplnil svou repliku o další písemnost, kterou je poučení, které mělo být součástí obálky Masarykovy univerzity.

V. Posouzení věci soudem

18. Krajský soud v Brně (dále také „soud“) ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“) bez nařízení jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů rozhodnutí žalované, jakož i předcházející rozhodnutí děkana včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že žaloba **není důvodná**.
19. Dle § 68 odst. 1 zákona o VŠ se *na rozhodování o právech a povinnostech studentů nevztahují obecné předpisy o správním řízení*. Dle odst. 3 stejného ustanovení musí být rozhodnutí *ve věcech poplatku spojeného se studiem vyhotoveno písemně, musí obsahovat odůvodnění a poučení o možnosti podat žádost o přezkoumání a musí být studentovi doručeno do vlastních rukou*. Případný způsob náhradního doručení může stanovit *vnitřní předpis vysoké školy nebo její součásti*.
20. Z článku 21 odst. 2 Statutu Masarykovy univerzity (dále jen „Statut MU“) vyplývá, že *povinnost Masarykovy univerzity doručit rozhodnutí do vlastních rukou uchazeče nebo studenta je splněna tehdy, jakmile uchazeč nebo student rozhodnutí převezme, případně odepře převzetí nebo neposkytne součinnost nezbytnou k řádnému doručení*. Pokud si uchazeč nebo student rozhodnutí doručované držitelem poštovní licence nepřevzme ani po výzvě v zákonné lhůtě 10 dnů, rozhodnutí je považováno za doručené posledním dnem této lhůty. Lhůta k podání žádosti o přezkoumání rozhodnutí podle § 68 zákona o VŠ neuplyne dříve než 15 dní od zpřístupnění textu rozhodnutí podle odst. 4. Odstavec 4 Statutu MU upravuje zpřístupnění rozhodnutí studentovi prostřednictvím informačního systému. Pro úplnost soud uvádí, že ze správního spisu je zřejmé, že toto ustanovení bylo zavedeno XXVI. změnou Statutu MU s účinností od 21. 11. 2011.
21. Stěžejní sporný bod mezi účastníky je otázka, kdy uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkana o vyměření poplatku za studium. Soud se po pečlivém zvážení všech argumentů, které uvádí žalobce, ztotožnil s názorem žalovaného, že tato lhůta uplynula dne 17. 4. 2013, v důsledku čehož žádost o přezkoumání rozhodnutí byla podána opožděně.
22. Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že rozhodnutí děkana o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia bylo dle doručenký připraveno ode dne 6. 3. 2013 k vyzvednutí a k jeho doručení. Fikce doručení ve smyslu správního řádu tedy nastala dne 18. 3. 2013. Dle § 68 odst. 4 zákona o VŠ je možné podat žádost o přezkoumání do 30 dní od doručení rozhodnutí. Poslední den této lhůty připadl na 17. 4. 2013.
23. Námitky žalobce ohledně okamžiku doručení spočívají v tom, že nebyl o rozhodnutí prokazatelně vyrozuměn a s obsahem rozhodnutí se mohl fakticky seznámit až dne 26. 9. 2013, kdy se podíval do informačního systému. Žalobce uvádí, že na základě telefonického upozornění vyřizující osoby ze dne 15. 8. 2013 nahlédl do informačního systému již dříve (dle protokolu o výpisu operací v Informačním systému Masarykovy univerzity, který je ve správním spise, půjde o den 17. 8. 2013), nicméně soubor s textem rozhodnutí nebyl přiložen.
24. Ustanovení § 68 odst. 2 zákona o VŠ uvádí, že *o rozhodnutí o právech a povinnostech studenta musí být student prokazatelným způsobem uvědomen*. Soud je toho názoru, že je na místě vykládat toto ustanovení restriktivně a v souladu s typickou úpravou „uvědomování“ o rozhodnutí ve veřejné správě. Extenzivní výklad, který by znemožnil vykonat rozhodnutí, o kterém student nebyl uvědomen, neboť se vyhýbá jeho doručení apod., by šel proti smyslu zákona. Navíc by tento výklad vytvářel nerovnost mezi jednotlivými

adresáty, podle toho, zda se (úmyslně nebo z nedbalosti) vyhnuli doručení nebo nikoliv. Dále je třeba upozornit na to, že § 68 odst. 1 zákona o VŠ sice vylučuje použití obecných předpisů o správním řízení, nicméně tato výluka se vztahuje pouze na proces rozhodování, nikoliv na doručování. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, čj. 6 As 191/2014-22, je uvedeno, že toto ustanovení je *nutno zúženě vykládat tak, že obecné předpisy o správním řízení se nepoužijí jen na vlastní procesní úkony vysoké školy a studentů směřující k vydání rozhodnutí o právech a povinnostech studentů, jinak se i zde subsidiárně uplatní úprava správního řádu včetně doručování a možnosti náhradního doručení. Ostatně, i při rozhodování o vyměření poplatku za studium podle § 68 odst. 3 písm. f) zákona o VŠ, tedy takovém, na něž dopadá poslední věta § 68 odst. 3 zákona o VŠ o možnosti úpravy náhradního doručení ve vnitřním předpisu vysoké školy, se jinak může uplatnit obecná úprava doručování podle správního řádu.*

25. Z hlediska přiměřenosti zásahů veřejné správy do práv a povinností jejich adresátů je samozřejmě nutno usilovat o to, aby tito adresáti byli o svých právech a povinnostech v každém případě skutečně vyrozumíváni. Na druhou stranu tento požadavek by v absolutní podobě byl způsobilý ochromit chod celé veřejné správy, a proto existuje právní fikce doručení jako určité vyvážení obou zájmů (k ústavnosti náhradního doručení srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. III. ÚS 184/05). Dále soud upozorňuje také na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2016, čj. 3 As 241/2014-41, ve kterém bylo vysloveno, že na nastoupení fikce doručení *nemá vliv* následného vhození písemnosti do schránky adresáta, tudíž ani v tomto ohledu nelze přisvědčit námitkám žalobce. Dále uvedl, že nebyl vyrozuměn o náhradním doručování ve smyslu § 23 odst. 4 a 5 správního řádu. K tomu soud uvádí, že (zejména s ohledem na níže uvedené) toto tvrzení vyhodnotil jako účelové, neboť doručenka k rozhodnutí děkana o stanovení poplatku za studium je obsažená ve spise a obsahuje řádně podepsané prohlášení doručujícího orgánu.
26. Ač by se mohl zdát uvedený názor příliš formalistický, je potřeba upozornit také na to, že v posuzované věci nejsou bez významu ani další „změkčující“ mechanismy, které žalovaná vůči svým studentům uplatňuje (zejména preventivní upozornění na blížící se vznik poplatkové povinnosti, zpřístupnění rozhodnutí v elektronické formě, zaslání hned několika upomínek k zaplacení již splatné pohledávky, telefonický kontakt apod.), ze kterých je zřejmé, že její postup ve věci lze považovat za souladný s principy „dobré správy“. Za takové situace soud musí konstatovat, že je to právě žalobce, kdo je v souladu s právní zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* („práva náleží bdělým“) odpovědný za svou „kontaktnost“ pro orgány veřejné správy (srov. povinnost studenta hlásit vysoké škole svou adresu pro doručování podle § 63 odst. 3 písm. b) zákona o VŠ). V tomto případě byl žalobce navíc seznámen s blížícím se vznikem poplatkové povinnosti (email přečtený dne 24. 2. 2013), rozhodnutí děkana o vyměření poplatku mu bylo následně v souladu se Statutem MU zpřístupněno a na tuto skutečnost byl upozorněn emailem ze dne 20. 3. 2013, který si přečetl až s odstupem *několika měsíců* dne 17. 8. 2013. I z tohoto důvodu je zřejmé, že žalobce nevykonával náležitý standard bdělosti a naopak žalovaná vyvinula maximální úsilí, aby ho s obsahem rozhodnutí děkana o vyměření poplatku vyrozuměla.
27. Námitky stran nepřezkoumatelnosti rozhodnutí jsou rovněž nedůvodné, jelikož z obsahu rozhodnutí je zřejmé, vůči komu je směřováno, jaký je jeho výrok, na jakých důvodech se zakládá a obsahuje i poučení. Žalobce poukazuje na skutečnost, že v § 68 odst. 4 zákona o VŠ není výslovně uvedeno, že by mohlo být rozhodnuto zamítavě. Dle soudu

nelze z existence zamítavého výroku vyvozovat nezákonnost rozhodnutí, v tomto případě se jedná spíše o přípustné a nezávadné vyplnění mezery v zákoně. I když předmětné ustanovení hovoří pouze o situaci, kdy rektor mění nebo ruší rozhodnutí, je z logiky věci (z logiky „přezkumu“) zřejmé, že je třeba nějakým způsobem rozhodnout, i když neshledá důvody pro změnu nebo zrušení rozhodnutí. To platí i s ohledem na vyloučení obecných předpisů o správním řízení (§ 68 odst. 1 zákona o VŠ), přestože zamítnutí opožděného podání je analogické k § 92 odst. 1 správního řádu, dle kterého se rozhoduje o opožděném odvolání.

28. Námitka o nezákonném stanovení výše poplatků formou opatření děkana není v tomto řízení relevantní, jelikož bylo shledáno, že rozhodnutí děkana o vyměření poplatku nabylo právní moci a jako takové je považováno za konečné.
29. Námitky žalobce obsažené v jeho vyjádření ohledně nedoručení upomínek a dalších písemností soud považuje v podání ze dne 1. 10. 2016 za rozšíření žalobních bodů po lhůtě pro podání žaloby, tudíž ve smyslu § 71 odst. 2 soudního řádu správního za nepřípustné, nadto je ze spisu zřejmé, že doručenky jsou řádně vyplněny a žádné vady nevykazují. Soud rovněž nepovažoval za nutné provádět žalobcem navržené důkazy uvedené v tomto podání, jelikož byly nadbytečné, na základě seznámení se s obsahem správního spisu byl skutkový stav postaven najisto a bylo možné o věci rozhodnout. Obálky od zásilek soudu se k věci nevztahují, nevypovídají nic o tom, jak bylo postupováno při doručování písemností od správních orgánů. Vzhledem k výše uvedenému stanovisku soudu (zejm. bod 26) nejsou pro posouzení významné ani tvrzení žalobce o tom, že se s rozhodnutím dne 17. 8. 2013 nemohl seznámit, jelikož nebylo v informačním systému na příslušném odkazu dostupné a pouze překlíkal z odkazu na odkaz. Soud tato tvrzení žalobce pokládá za irelevantní, proto se jimi podrobně nezabýval.

VI. Závěr a náklady řízení

30. Při přezkumu napadeného rozhodnutí ve smyslu § 75 odst. 2 věta první soudního řádu správního soud shledal podanou žalobu jako nedůvodnou. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.
31. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
32. Žalobce neměl v řízení o žalobě úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly náklady přesahující jeho běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 23. března 2018

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu